

2021 LGS SONUÇLARININ KISA ANALİZİ

MÜBERRA NUR EMİN

SETA | PERSPEKTİF

TEMMUZ 2021 · SAYI 312

- 2021 LGS sonuçları eğitim sistemine dair neler söylüyor?
- Geçen yıllara göre sonuçlarda nasıl bir değişim gerçekleşmiştir?
- Öğrencilerin performanslarını etkileyen hususlar nelerdir?

6 Haziran 2021'de gerçekleştirilen Liselere Geçiş Sınavı (LGS) Mart 2020'de başlayıp tüm dünyayı kuşatan ve halen devam eden koronavirüs (Covid-19) salgını sürecinde gerçekleşmiş oldu. Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından –2020 LGS'de olduğu gibi– 2021 LGS'de de salgına yönelik bir dizi tedbir uygulandı. Sınav başvurularının merkezden otomatik yapılması, öğrencilerin sınava kendi okullarında girmelerine imkan sağlanması, sınavın uygulanacağı okul sayısının artırılması gibi öğrenci yoğunluğunu azaltacak ve sosyal mesafeyi koruyacak önlemler alındı.

MEB'in 2018'den bu yana kamuoyuyla paylaştığı "Ortaöğretim Kurumlarına İlişkin Merkezi Sınav"lara ilişkin raporlarından sonuncusu 30 Haziran 2021'de sınav sonuçlarıyla birlikte yayımlanmıştır. Geçmiş yıllarda olduğu gibi bu yılki raporda da LGS'ye katılım oranları, testlerin güvenilirliği, madde analizleri, Türkçe, matematik, T.C. inkılap tarihi ve Atatürkçülük, din kültürü ve ahlak bilgisi, yabancı dil ve fen bilgisi derslerine yönelik öğrenci performansları, sınava katılan öğrencilerin cinsiyetleri ve ebeveynlerin eğitim durumlarına göre başarı durumlarına dair veriler yer almaktadır.

Bu bilgilerin düzenli olarak kamuoyuyla paylaşılması, eğitimde mevcut durum analizinin yapılması ve temel sorun alanlarına ilişkin önerilerin geliştirilmesine katkı sunması bakımından oldukça önemlidir.

SINAVA KATILAN ÖĞRENCİ SAYISI

MEB tarafından otomatik olarak sınav başvurusu kaydı yapılan sekizinci sınıf öğrenci sayısı 1 milyon 243 bin 830'dur. Bu öğrenciler arasında sınava girenlerin sayısı ise 1 milyon 38 bin 492 olmuştur.¹ Bu sayı sekizinci sınıf öğrencilerinin yaklaşık yüzde 84'üne tekabül etmektedir. Dolayısıyla geçmiş yıllarda olduğu gibi –isteğe bağlı olması ve salgın koşullarına rağmen– bu yıl da sınava rağbetin yüksek olduğu görülmüştür. Bu durum öğrenci ve velilerin adreslerine yakın liseleri henüz birincil tercih olarak görmediklerini ortaya koymaktadır. Dolayısıyla sınava rağbetin azalabilmesi için gerekli tedbirlerin alınmasına olan ihtiyaç devam etmektedir.

¹ "2021 Ortaöğretim Kurumlarına İlişkin Merkezi Sınav", Milli Eğitim Bakanlığı, (2021), http://cdn.eba.gov.tr/icerik/2021/06/rapor/2021_Ortaogretim_Kurumlarina_Iliskin_Merkezi_Sinav.pdf, (Erişim tarihi: 30 Haziran 2021).

MÜBERRA NUR EMİN

Hacettepe Üniversitesi Sosyoloji Bölümü'nden mezun olduktan sonra aynı üniversitenin Tarih Bölümü'nde yan dal yaptı. Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyoloji Bölümü'nde yüksek lisansını "Türkiye'deki Suriyeli Çocukların Devlet Okullarında Karşılaştığı Sorunlar" başlıklı tez çalışması ile tamamladı. Aynı üniversitede doktora çalışmasına devam etmektedir. Eğitim sosyolojisi, eğitim politikaları, göç, gençlik ve sosyal politikalar alanlarında çalışan Emin aynı zamanda SETA'da araştırmacı olarak çalışmaktadır.

ALT TESTLERDEKİ ORTALAMA DOĞRU CEVAP SAYILARI

2021 LGS sonuçlarına göre öğrencilerin alt testlerdeki ortalama doğru cevap sayıları Tablo 1’de gösterilmiştir.

Alt Testler	Soru Sayısı	2019	2020	2021
Türkçe	20	11,75	10,00	9,41
T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük	10	6,88	5,05	5,23
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	10	6,83	6,39	6,35
Yabancı Dil	10	4,65	3,53	4,93
Matematik	20	5,09	4,89	4,20
Fen Bilimleri	20	9,97	10,21	8,04

Kaynak: MEB’in 2019, 2020 ve 2021’deki verilerden derlenmiştir.

Son üç yılın ortalama doğru cevap sayıları mukayese edildiğinde öğrencilerin ortalama doğru cevap sayılarındaki düşüş eğilimi dikkat çekmektedir. 2019 LGS’de Türkçe ortalamaları 11,75 iken bu sayı 2021’de 9,41’e gerilemiştir. Matematikte ortalama doğru cevap sayısı 2019’da 5,09 iken 2021’de 4,20’ye düşmüştür. Fen bilimlerinde ise 2019’da 9,97 olan ortalama doğru cevap sayısı 2021’de 8,04’e gerilemiştir.² Dolayısıyla bilhassa Türkçe, matematik ve fen bilimleri derslerindeki bu düşüşün gerekçelerinin detaylandırılmasına ve buna yönelik politika uygulamalarının geliştirilmesine ihtiyaç söz konusudur. Bu kapsamda söz konusu düşüşlerin sorulan soruların ortalama zorluklarının değişmesinden mi kaynaklandığı yoksa eğitim sürecindeki başka faktörlerle mi ilişkili olduğu incelenmelidir.

ÖĞRENCİLERİN CİNSİYETLERİNE GÖRE BAŞARI DURUMLARI

Öğrencilerin cinsiyetlerine göre başarı durumlarını gösteren verilere bakıldığında 2019 ve 2020 LGS sonuçlarında olduğu gibi 2021 LGS’de de kız öğrenciler

matematik dersi hariç diğer derslerde erkek öğrencilerden daha başarılı performans sergilemeye devam etmiştir (Grafik 1). Genel ortalama düşük olmasına rağmen kız öğrencilerin erkek öğrencilere kıyasla genel olarak başarılı oldukları dikkat çekmektedir. Kız öğrencilerin başarılarında yıllar içerisindeki süreklilik ve istikrar ayrıca dikkat çekmektedir.

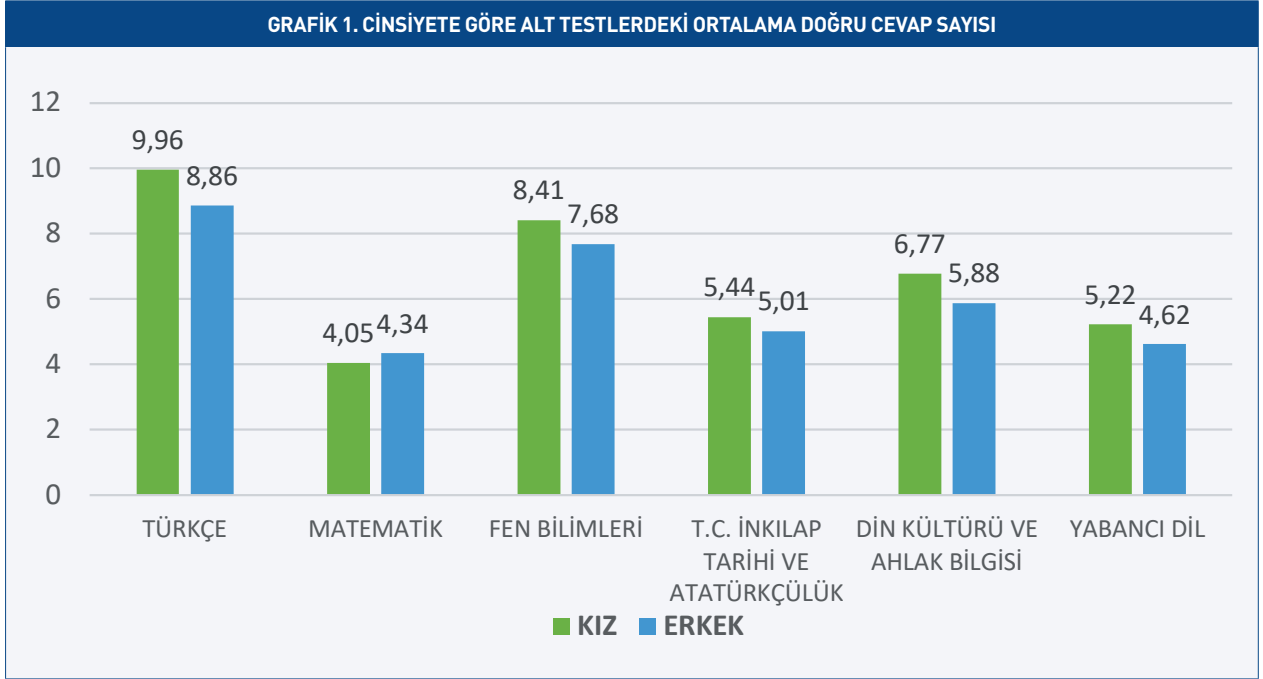
ANNE-BABA EĞİTİM DÜZEYİ İLE ÖĞRENCİ BAŞARISI ARASINDAKİ İLİŞKİ

Eğitim sistemimizin yapısal sorunlarından biri de öğrencilerin akademik performansları üzerinde ebeveynlerinin sosyokültürel ve ekonomik durumlarının belirleyici etkisinin olmasıdır. 2021 LGS raporunda yer alan anne-baba eğitim düzeyi ile öğrenci performansı arasındaki ilişkiye dair verilere bakıldığında bu yapısal sorunun devam ettiği dikkat çekmektedir. Grafik 2’de görüldüğü üzere ilkökul mezunu anne ve babanın çocukları ile lisansüstü mezunu anne ve babanın çocuklarının performansları arasında 120 puanlık bir fark bulunmaktadır. Nitekim öğrencilerin akademik performansları ile ailesinin sosyoekonomik statüleri arasındaki doğrusal ilişki ulusal ve uluslararası pek çok çalışma tarafından da ortaya konulmaktadır.³ Ayrıca koronavirüs sürecinde öğrencilerin eğitimlerine devam edebilmelerinde ebeveynlerin sosyal, kültürel ve ekonomik düzeylerinin çok daha belirleyici olduğu görülmüştür.⁴ Dolayısıyla gerekli tedbirler alınmadığı takdirde önümüzdeki yıllarda bu sorunun derinleşme riski yüksektir. Bu nedenle eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanması adına dezavantajlı öğrencilere yönelik daha somut ve güçlü politikalara ihtiyaç söz konusudur.

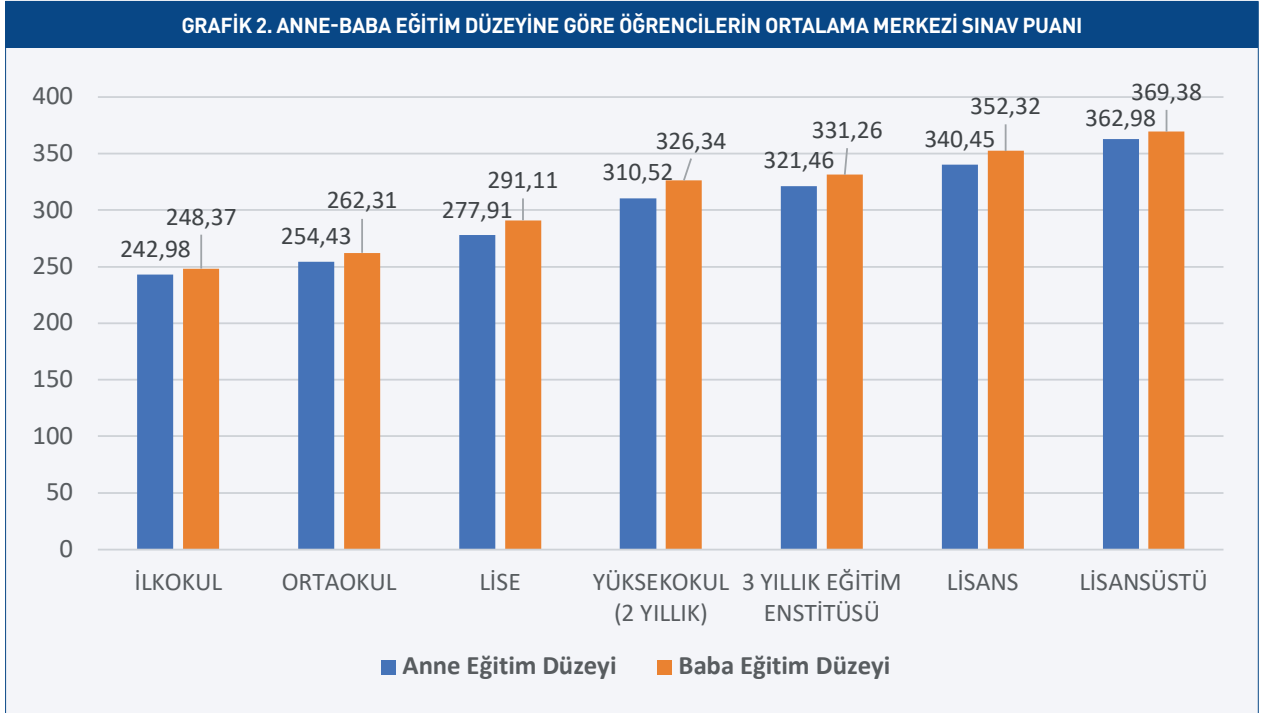
3 H. Eren Suna, Hande Tanberkan, Bekir Gür, Matjaz Perc ve Mahmut Özer, “Socioeconomic Status and School Type as Predictors of Academic Achievement”, *Journal of Economy Culture and Society*, Cilt: 61, Sayı: 1, (2020), s. 41-64; Sema Bölükbaş ve Bekir S. Gür, “Tracking and Inequality: The Results from Turkey”, *International Journal of Educational Development*, Sayı: 78, (2020).

4 “Pandemi Sürecinde Okulları Güvenle Açmak: Öğretmen ve Veli Araştırması”, Eğitim-Bir-Sen Stratejik Araştırmalar Merkezi, (Eylül 2020), [https://www.ebs.org.tr/ebs_files/files/Pademi_Surecinde_Okullari_Guvenle_Acmak\(1\).pdf](https://www.ebs.org.tr/ebs_files/files/Pademi_Surecinde_Okullari_Guvenle_Acmak(1).pdf), (Erişim tarihi: 30 Haziran 2021).

2 “2021 Ortaöğretim Kurumlarına İlişkin Merkezi Sınav”.

Kaynak: MEB'in 2021 LGS raporundan derlenmiştir.

Kaynak: MEB'in 2021 LGS raporundan derlenmiştir.

SONUÇ: TEMEL EĞİTİM GÜÇLENDİRİLMELİ

2020 ve 2021 LGS, dünyayı etkisi altına alan ve ülkeleri sosyal ve ekonomik anlamda derinden sarsan koronavirüs salgını koşullarında gerçekleşmiştir. Bir milyondan fazla öğrencinin katıldığı merkezi sınav salgına yönelik tedbirler ışığında sorunsuz tamamlanmıştır. MEB'in 2018'den bu yana yayımladığı bu raporların, salgın sürecinin eğitim üzerindeki etkisine dair kapsamlı analizler yapılabilmesi ve politikalar geliştirilebilmesi bakımından devamlılığı önem arz etmektedir.

2021 LGS sonuçları geçmiş yıllarla büyük oranda benzerlik göstermektedir. Sonuçlar öğrencilerin sekiz yıllık eğitim sonucunda temel okuma ve sayısal alanlarda düşük bir performans sergilediğini ortaya koymaktadır. Ebeveynlerin sosyoekonomik durumlarının öğrenci performansları üzerindeki belirleyiciliği ise halen güçlü bir şekilde karşımıza çıkmaktadır. Dolayısıyla eğitimdeki yapısal sorunların devam ettiği görülmektedir. Dahası pandeminin eğitim üzerindeki

etkileri göz önüne alındığında bu sorunların daha da derinleşme riski söz konusudur. Bu nedenle ivedilikle yapılması gerekenler şöyle sıralanabilir:

- Öğrencilerin temel eksikliklerine yönelik telafi mekanizmaları oluşturulmalıdır.
- Sosyoekonomik bakımdan dezavantajlı aileler ve öğrenciler desteklenmelidir.
- Merkezi sınavların eğitim sistemi üzerindeki baskısını azaltmak için liseler arasındaki farkların kapatılmasına yönelik çalışmalar yapılmalıdır.
- Pandeminin öğrenciler üzerindeki etkisine dair kapsamlı etki analizleri yapılmalı, çocukların öğrenme sürecindeki kayıpları tespit edilmeli ve giderilmeye çalışılmalıdır.
- Temel eğitim güçlendirilmeli ve erken müdahale için daha sık izleme ve değerlendirme çalışmaları yapılmalıdır.

